

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini Cena 35 lir TRST, nedelja 7. avgusta 1960 Leto XVI - Št. 189 (4652)

Prvi dnevi nove vlade

Nova Fanfanijeva vlada je prešla zaupnico v senatu in poslanski zbor, nakar je parlament takoj sprejel sklep o prenehanju zasedanja. Poslanska zbornica se bo spet sestala čez mesec dni, 5. septembra. In že v tem sklepu je že več kot zasnuti tek za dvom o vseh tistih napovedih v Fanfanijevem programski izjavi, ki bi jih mogli imeti za pozitivne. Kar prehitro je tako prišla potrditev Togliattijevih besed, da govori enobarna vlada — sestavljena torej iz samih demokristjanskih ministrov — eno, tajništvo KD pa govori in sklepa drugo.

V državi, ki hoče veljati za demokracijo, morajo biti volitve tedaj, ko poteče rok izvoljenih organov in ne tedaj, ko vladi bolj kaže. In za upravne volitve je bilo že skoraj določeno, da bodo v oktobru. Obstaja pa tudi vprašanje reforme volilnega zakona. Ako se hoče že za prihodnje volitve uporabiti ta reformiran zakon, je treba delo opraviti pred razpisom volitev in zakon mora biti objavljen v uradnem listu. Od razpisa volitev pa mora poteči do dneva volitev vsaj 45 dni.

Upoštevajoč ta dejstva je bila levica s socialdemokrati za to, da se še pred obeh volitev na poletje sprejme popravi zakona. Dejansko ni bilo nikake ovire, da bi se to delo opravilo v teh dneh. Tako bi bil pridobljen mesec dni časa in bolj verjetno bi bilo, da bodo volitve res v jeseni. Z odložitvijo razprave o volilnem zakonu in torej z zakasnitvijo razpisa volitev postajajo volitve same za manj verjetne. Pravijo, da je čas konec novembra ali celo v decembru neprimeren za volitve zaradi vremenskih razmer. In že se slišijo glasi, da bodo volitve spomladi. Tako je vlada že ob prvem poskusu dokaj slabo prestala izpit. Fanfani je prepustil parlamentu odločitev glede volitev, dasi je govoril o obvezi, da se volitve izvedejo še letos. Očitno pa Krščanski demokristji ni do volitev in stranke. Stvar je poučna za vsakogar, ki bi si delal utvare o novi vladi.

čprav ji mora priznati ne-liko drugačen značaj od prejšnjih vlad.

Da je Fanfanijeva vlada nekaj drugega, kot so bile prejšnje vlade, so ji priznali ne samo socialisti, ki so se vzdržali glasovanja o zaupnici, temveč ji je v svojem govoru priznal tudi Togliatti. Nova vlada se je rodila v trenutku, ko je postalo jasno, da se ni moglo več igrati s potrpežljivostjo ljudstva, ki je zelo zgovorno pokazalo, da ne more trpeti fašizma v vladi. Vse to je moral priznati sam Fanfani in še bolj odkrito in jasno je to priznal in povedal tajnik KD Moro. Fanfani je v svoji izjavi govoril o vzrokih rojstva Tambronijske vlade. Priznal je nato, da je podpora fašistov Tambronijski vladi povzročila v široki javnosti sum, da gre dežela po poti nazaj. Čeprav pri tem ni mogel opustiti trditve, da je to »izkoristila KPI«, je vendar priznal, da noben objektiven opazovalec ne more zanikati, da so julijske demonstracije izrazile za-krbljenost in da so številni politični in gospodarski krogi, najbolj nazadnjaški, spodbujali MSI pri njenem poudarjanju, da so fašistični glasovi za podporo vladi potrebni.

Tako Nenni kot Togliatti sta v svojih govorih po Fanfanijevem programski izjavi poudarila, da ima ta vlada svoj izvor v julijskih manifestacijah. In zaradi debate, ki je po dogodkih prejšnjega meseca sledila v parlamentu ter izvala odstop Tambronijske vlade, nihče ne more reči, kot je poudaril Togliatti, da se je vlada rodila iz izvenparlamentarne krize. In v tem, da je Fanfani priznal zakonitost julijskih manifestacij, v katerih ima njegova vlada — pa če hoče ali ne — svoj izvor, je za Nennija prvi povod, da so se socialisti vzdržali glasovanja o zaupnici.

Da so se socialisti glasovanja vzdržali, je gotovo pomemben dogodek. PSI je tako prvič po mnogih letih izrazil, da ni »proti« vladi, čeprav se tudi ni »za« vlado. Do sklepa, da se socialisti vzdržijo glasovanja, ni prišlo tako lahko in tudi ne po soglas-

nosti v centralnem komiteju stranke. Nasprotno je prišlo v centralnem komiteju pri glasovanju do ostre ločitve: Nennijska večina v CK je bila za vzdržanje, levica pa je hotela, da se glasuje proti. V obrazložitev svojega predloga, da se socialisti vzdržijo glasovanja o zaupnici, je Nenni na zasedanju CK PSI naštel štiri točke:

1. Fanfanijev program je v skladu s Fanfanijevo usmeritvijo in je važen zaradi njegove težnje k »gospodarsko-socialnemu aktivizmu«; 2. vzdržanje PSI je treba smatrati za časovno omejeno v smislu, da »socialisti pričakujejo dozorevanje novih možnosti in novega razvoja v odnosih med strankami v dobi, ki bo potekala od danes do upravnih volitev, ki bi morale biti jeseni«; 3. vzdržanje teži za tem, da »se prepreči izolacija socialdemokratov in republikancev v vladi večini in da se nadaljuje razgovor ne samo z laično levico, temveč tudi s katoliško levico«; 4. vzdržanje socialistov ne more zadevati sestave nove vlade (v njej so številni predstavniki demokristjanske desnice), temveč pomen, ki ga daje izgovor nove vlade (Tambronijske vlade) in njena možnost za bodoči razvoj.

Sprito tega novega dogodka — da so se socialisti glasovanja vzdržali — že mnogi hite poudarjati izoliranost KPI, »kot je na desni izolirana MSI«. Toda nesmiselno je govoriti, o kakšni izoliranosti, ko je že v zgodnjih točkah dovolj jasno poudarjeno, da današnje vzdržanje pri glasovanju ne preudicira jutrišnjega glasovanja proti. Če je mnenje PSI o Fanfanijski vladi nekoliko optimistično in če bodo morali socialisti svoje stališče do vlade spremeniti, to ne bo vrglo sence nanje, temveč na vlado.

Da Tambronijski ni v Fanfanijski vladi, ni zasluga, kot je poudaril Togliatti, predsednika vlade, temveč je za to vzrok v Tambronijski užaljenosti. Pač pa je v novi vladi vse preveč oseb, ki morajo s svojo navzočnostjo vzbujati dvom, če že ne v iskrenost, pa vsaj v možnost izvedbe številnih obljub v Fanfanijski

vi programski izjavi. Nobenemu državljanu, ki spoštuje zakon, se ne bo treba nič bati, ker mu bo vlada zagotovila svobodo misli, delovanja, gibanja, tako je obljubil predsednik vlade. Sicer bi se morali čuditi, čemu je sploh potrebno to poudarjati, ako je že vse to zagotovljeno v ustavi. Toda po tem, kakor se te stvari v praksi izvajajo, je tudi Fanfanijevo zagotovilo bržkone bolj okras njegovega govora. Prav je dejal Nenni, da seznam reform ni nič, če ni zraven volje, spoprijeti se s silami, ki se tem reformam protijo.

V svoji programski izjavi je Fanfani govoril o bodočih zakonskih predlogih sedanja vlade. Tu je v prvi

Prvi jugoslovanski festival folklorne v plesih in pesmi je dosegel skoraj nepričakan uspeh. Od torka so v Kopru, Ankaranu in Portoržu nastopali jugoslovanski amaterski in profesionalni ansambli. Danes zvečer pa bodo na zaključni prireditvi v Kopru nastopili vsi trije profesionalni ansambli: beograjsko KOLO, zagrebski LADO in škopski TANEC. — Na sliki je posnetek iz BUNJEVACKEGA MOMAKKEGA KOLA v izvedbi zagrebskega ansambla LADO

vrsti zakonodaja o deželah: vprašanje dežel z »normalnim statutom« bo vlada »načela na racionalen način« s tem, da bo imenovala posebno »ojo komisijo parlamentarnih strokovnjakov, predsednikov sodnih organov in znanstvenikov«. Glede dežele Furlanije - Julijske krajine s posebnim statutom je povedal, da to vprašanje proučuje posebna komisija, in vlada bo »olajšala zaključke tega proučevanja«. Vse to pomeni dejansko, da bo vlada z vprašanjem dežel dejansko zavlačevala.

Fanfani je tudi omenil Južno Tirolsko ter poudaril, da je vse, kar je tam Italija napravila, vladi le v čast. Ni pa omenil ne slovenske ne francoske manjšine. Očitno so zahteve Slovencev v državnem nemiru le malenkost, pa je zato tembolj čudno, da je treba na izpolnitev takih malenkosti tako čakati. Sicer pa končno ni odvisno od vladne programske izjave, koliko bo nova vlada upravičene zahteve Slovencev upoštevala ali ne.

Za slovensko manjšino v Italiji bi bilo razveseljivo, če bi se vlada lotila ratifikacije tistega Memoranduma, ki je bil podpisan tedaj, ko je bil ministrski predsednik sedanji notranji minister. Razveseljivo bi bilo, če bi vlada hotela začeti izvajati člene mirovne pogodbe in ustave, ki priznavajo tudi manjšini pravice polnopravnih državljanov.

Se nova je n. pr. vest, da je prosvetni minister predložil parlamentu v razpravo in odobritev osnutek zakona o slovenskem šolstvu na Trzaskem in Gorškem. Toda kakaj ta zakon ne govori tudi o šolah v Beneški Sloveniji? Res, v Beneški Sloveniji sedaj ni slovenskih šol. Toda prav to je tista krivica, ki bi jo bilo treba popraviti. Ali jo bo hotela popraviti Fanfanijska vlada?

Deja vlade bomo presojali po tem koliko bo to delo izpolnitev tistih zahtev ljudstva, ki so ji dale njen izvor. Posebej pa bomo Slovenci njeno delo presojali po tem, koliko bo svojo demokracijo dokazala s priznanjem naših pravic, po tem končno, koliko bo poskrbela, da bomo začeli te pravice uživati.

Br

Poročilo tajnika OZN Varnostnemu svetu za nocojšnjo sejo

Hammarskjöld zahteva jasna navodila

Jasno naj se začrta razlika med notranjimi vprašanji Konga in vprašanji, ki se tičejo navzočnosti sil OZN - Gana ponuja pomoč Kongu za izgon Belgijcev iz Katange

NEW YORK, 6. — V svojem poročilu Varnostnemu svetu v zvezi z Kongom poziva glavni tajnik Združenih narodov Hammarskjöld Varnostni svet, naj jasno določi svoje smotne in svojo politiko ter naj loči vprašanja, ki se tičejo notranjega razvoja na ustavnem področju, od vprašanj, ki se tičejo navzočnosti sil Združenih narodov v Kongu.

Stališče vlade Katange, ki ji predseduje Čombe, pravi Hammarskjöld, je vprašanje notranje politike, v katero se Zdrženi narodi ne bi smeli vmešavati kot mednarodni organizem. Hammarskjöld dodaja, da vkrakanje čet OZN v Katango nikakor ne bi pomenilo zavzetje stališča do tega spora.

Lumumba, pa je poslal iz Konakrija predsedniku republike Kasavubu brzojavko, s katero ga poziva, naj sklene sejo vlade, da sklene odpovedati se pomoči OZN, ker čete te organizacije niso vkrakale v Katango. Lumumba pravi, da uživa Kongu sedaj neposredno

pomoč afriških držav. Glavni tajnik poudarja v svojem poročilu izključno ustavni značaj vprašanja Katange in ugotavlja, da ta značaj ne izhaja iz stališča belgijske vlade in tudi ne od namena pokrajinskih oblasti, da se ločijo od kongskega sveta. V svojem poročilu zahteva Hammarskjöld od Varnostnega sveta, ki se bo sestel jutri zvečer, naj določi metode, ki bodo omogočile izvajanje prejšnjih resolucij Varnostnega sveta v zvezi s Kongom, ne da bi spremenil navodila, silam OZN v Kongu ki se tičejo intervencije OZN in uporabe sile samo v primeru zakonite obrambe. Hammarskjöld zahteva od Var-

nostnega sveta, naj določi jasno razliko med ustavnimi vprašanji, ki se lahko nanejajo v Kongu, in vprašanji, ki se tičejo navzočnosti čet OZN v tej državi. Zatem omenja Hammarskjöld dogodek, na podlagi katerih je njegov pomočnik Ralph Bunche ugotovil, da bi čete OZN lahko prišle v Katango samo z uporabljanjem sile, in takole obrazložuje nastalo vprašanje: »Z ene strani so se resolucije Varnostnega sveta glede umika belgijskih čet in pošiljanje enot OZN očito tikale celotnega ozemlja Konga, in to na podlagi mandata, ki izhaja iz resolucije od 22. julija. Na ta način sem tolmačil navodila, ki sem jih dobil in sem tako tudi ravnal z vso učinkovitostjo in naglostjo, ki sta bili mogoči v danih okoliščinah.

Na drugi strani pa je sedaj očitno, da se smotri, po katerih so težile resolucije Varnostnega sveta, ne morejo doseči z nastopom

varnostnih sil OZN, kakor izhaja iz mandata tem silam. Varnostni svet, če hoče ohraniti nespremenjene svoje smotne, bo moral sprejeti, naravo sil OZN (in to sem zdi nemogoče bodisi iz ustavnih vzrokov kakor tudi upoštevajoč obveznosti do držav udeleženk), ali pa uporabiti druge metode, ki naj mi omogočijo izvedbo resolucij, ne da bi prekršil navodila, ki se tičejo sil OZN v Kongu.

Poročilo takole nadaljuje: »Težave pred katerimi se je znašel Varnostni svet, ne izhajajo iz stališča Belgije do tega vprašanja (vsaj tako kakor se mi to stališče obrazlojuje), ker se bruseljska vlada podrejuje sklepom Varnostnega sveta in bo torej nedvomno dela svojim vojaškim elementom v pokrajini Katangi ukaz, naj ravnajo v skladu z resolucijami, kakor jih izdaja sila OZN. To pa ni bilo še storjeno. Vprašanje ne nastaja niti iz želje, ki so jo izrazile oblasti pokrajine Katan-

ge, da se ločijo od kongoske republike. Gre za ustavno vprašanje, ki ga spremlja močni cinetelji individualne in kolektivne politike, ki gredo v globino.

Za tiste, ki se upirajo poslanstvu sil Združenih narodov v Katangi, se vprašanje lahko tako reče opredeli: »Ali bo morda udeležba OZN pri nadzorovanju varnosti v Katangi podredila proti svoji volji to pokrajino takojšnjemu nadzoru oblasti osrednje vlade? Ti so mnenja, da bi taka eventualnost kompromitirala vsako možnost, da se pripravijo druge ustavne rešitve, različne od stroge enotnosti, za primer rešitev, ki bi obstajala v kakršni koli federalni strukturi, ki naj bi med drugim vsebovala za pokrajinske oblasti večjo avtonomijo, akor je sedaj predvidena. Tisti, ki podpirajo to stališče, zahtevajo formulo enotnosti, sicer da je neskladna z interesi celotnega kongoskega

(Nadaljevanje na 8. strani)

«Črna je, toda lepa in bogata!»

V CRDA
medeljek dopust

ŠOLSKE VESTI

V ponedeljek oddidejo o

ni načrt za II. festival
odnje leto.

MILAN LINDIC

— * —

Prvi dan
slavlja »Unità«

akoletni že nekoliko tradicij
alni festival glasila KF
bi se moral pravz
pričeti že v petek z
ločepite in drugimi z
nimi teptanki. Tokrat pa
moral prireditelji ta do
rama odrediti na poned
ker je v petek preve

varu: bilčevet trodnev
slavlja je bil torej učer
e tokrat ta festival priv
redno številno občinst

—«»—
Kon ga je zedela

grajski jazz orkester »Bra
Krsmanovič«, ki je tu
burne aplavze navdušen
občinstva. Prav tako
ti »vžgala« znana pevka
ca Zubovič.

Tragičen padec

predstavljamo zanimivo in postrano
dilemantsko skupino.
na drugem odru
DANASANJI PROGRAM
ane: 7. avgusta: otvo
ob 9; ob 9.30 turnir b
in v treseteh; ob 11. pre
za otroke; ob 15.30 sp
na koncert; ob 18.30
baldob: do parka; 16.30
koncert; ob 18.30
bola z dobitki za 100.0
ob 19. zborovanje, na k
bosta gostila poslanca
Boldrini, odlikovan
o kolajno za zasluge v c
niškem gibanju, in Luc
danasnja, Predsedal
niški tržaške federacije
i. Sema.

KINO ŠKEDENJ

**Deportiranci
iz Botany Bay**
(I deportati di
Botany Bay)

ladincev u Škrku

poslovnostno uredništvo
POSLOVNOSTNO DNEVNIŠKO
 Lepo vas prosimo, da priložite
 e to naše pismo. Upamo, da
 ste to storili in nam to
 pomagali.
 Ko so pred leti ženske n
 kruh v plenirjih, ali so
 s konjem ali ostilski
 o v Lonjerju dobili k
 zgodaj zjutraj. Tisti
 je daleč za nami. Sedaj
 dtem napredoval, z
 motorizirano, vse l
 em se mudi, vse se na
 ruja. No, glede dobav k
 pa smo pri nas zdaj m
 na slabšem kot pred
 leti. Kruh, ki ga naši
 trgovci dobijo iz
 ke pekarne, pride v Lo

Termini in gospodinja
Ambrosio.

kakor je neredno gospo-
am, ki tedaj nimajo ču-
bolj pa tistim, ki gr-
delo ter otrokom, ki gr-
šolo in si vžamejo s se-
alico. Hočeš, nočeš, mo-
eti od doma star kruh,
si ga naročiti od drug-
kakaj lonjerski trgovci ne
rbijo, da bomo tudi Lom-
kakor po drugih vaseh
mestni okolici dobivali

Skupna vsota nagrad
to znaša 52.250.081 lir. L

j v predmestju. Upamo, do naši trgovci upoštešo pritožbo, sicer pa se o še kaj oglasili.

TRIBE VASČAN

V pekel in nazaj
(All'inferno e ritorno)
Igra AUDIE MURPHY

Incinah
začetkom ob 18. uri in

jutri 8. t. m. z začetkom ob 16. uri

... ..

MAURICE CHEVALIER in LOUIS JOURDAN

TURISTI
AVTOMOBILISTI
Avto delavnica

OLIMPIA

Moderna postaja za pranje in mazanje
Mehanična delavnica
Skrbna popravila po zelo ugodnih cenah

Trst,
Ul. Vespucci 4, tel. 55410

AVTOPREVOZ

Rihard Cunja

Trst. Strada del Friuli št. 289
Tel. 35-379

TOVORNI PREVOZI ZA TU
IN INOZEMSTVO
KONKURENČNE CENE

75-605.
32-LETNI SLOVENEK zell

AVTOMOTOR

IMPORT - EXPORT

Nadomestni deli italijanskih
nemških, angleških in ame

rjskih avtomobilov. DIESEL
motorjev in traktorjev.
Tajanstvo. Tret. Min. Udinga 15

VIGNA
Trst 11, Grigorij T. tel. 00.022

RADIATORJI ZA AVTO-
MOBILE — Specializirana
delavnica za popravilo in
obnovitev izpušnih naprav
in rezervoarjev

